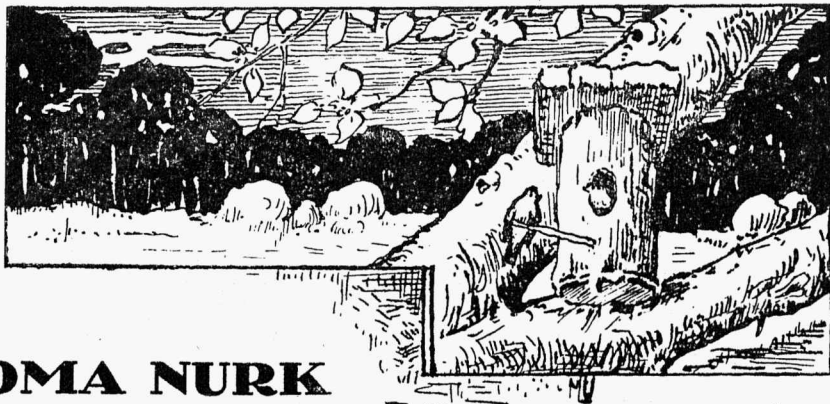

15. AUGUST

1924

III AASTAKÄIK

OMA NURK

Õhtused kellad.

P. Pallas.

Juba sirutand õhtu mustad varjavad tiivad, sirutand maailma oma nägematu käe, millega sulutakse väsinute silmad. . . Sa väsinud inime veetlevat und vaid näe!

Oh uinu, väsinud hing, tööd sa ju küllalt oled teinud, ennast väsitand küll. — Ja nagu märgiks, et saabund on õõ, hüüab kirikutornist hellasti kumisev kell. . .

Nüüd koorina hüüavad õhtused kirikukellad. . . Uinund on maailm, loodus — uinuge kõik! Nad uinuvad kõik, — kannata! vara veel. . . Kuule: Kostub metsast õökulli hüüd, kohu- [tav, võik. . .

16. VII. 24.

Õö metsas.

Oli õõ, soe suvine õõ. . . Tuhanded tähesilmad sirasid taevavõlvil ja kahvatu kuu hõbehelk vaju vesesse. Pehmelt paitas õhtuõhu viimane hingus uinuvat maad ja kadus jällegi kaugusesse. . .

Sammusin läbi kastest särava rohu metsa poole. Maa oli alles sadanud vihmast märg ja teeäärest lombist kuuldus konna ühetooniline krooksumine. Üksik teekene viis sügavamale metsa. — teekene täis vankrijälgi ja pikki, krobedauid juuri. Soe ja tuulevaikne oli siin suurte puude all. . . Harva krõbises mõni kuivanud oks jala all ja jällegi vaikus. . . Sõnajalgadest, toomedest ning kaskedest tõusis uimastavmagus lõhn ja kaugeilt kuuldus künnilinnu esimene hääletsus. . .

Suur mets uinus. . . Ei liikunud ükski oks ega leht. . . Vähe eemal oli lage paigake. Leidsin säält sammaldanud jämeda puukännu, millele istusin.

Suurepärane oli ta õõsel, minu armsam seltsiline, mets. . . Ülevalt saatis kuu oma hõbevalgeid kiirtevihkke alla, sünnitades seal eemal puude vahel salapäraseid, muinasjutulisi kujusid. . . Sääll näis midagi valendavat kui metsaneitsi valge, maaniulatav linik, siin näis midagi välगतavat, kui oleks metsavaim, kõrge kasetohust kübar pääs, pikk sammaldanud kuub seljas ja suur kepp käes, kobades metsa mõõda edasi astunud; näis, nagu virvendaks midagi sääll lehtede all, — nagu paar väikest vallatavat puuvaimu. Ja kaugel kuuldus künnilinnu kaunis laul. . .

Kui hää, kui lõpmatu hää oli istuda vaiksel suveõõl metsas, olles nii liigi kauni looduse nõiduslikule sülele. . . Ununesid päeva askeldused. . . kõik, kõik. . .

Järsku kõlas eemalt õudne õökullihüüd ning ta ise lendles okstemeres, otsides saaki ja kahistades lehtedega. . . Korraga kohas vägev tuuletõmme üle metsa ja uinuvad puud virgusid. . . Kiikusid oksad ja iga leheke näis värisevat. Puud painutasid oma päid üksteisele lähemale. . . Kuuldus salasahin, nagu jutustaksid nad üksteisele oma unenägusid. Ahvardavalt raputasid nad oma latvu mu pää kohal, nagu ei salliks, et inimlaps tunginud nende saladuste valda. Kuid vaikis tuul ja vaikisid ka puud, nähes jällegi imekaunid unenägusid. . .

Tõusin, et koju minna. Haarasin oma lilled ja sammusin tuttavat teekest mõõda tagasi. Heinamaalt puhus pehme tuuleõhk ja kiigutas kasteheinalatvu. Silmapiiril näis kitsas, valendav viir kuulutatavat varsi algavat uut päeva.

Vikerkaarlane H. N.

VIKERKAAR

Nr. 33.

Vastutav toimetaja: Ernst Raudsepp.

Tegev toimetaja: J. Neggo-Vössokotsky.

Väljaandja: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk tän. 2 (Päevaleht). Kõnetr. 17-96. Toimetuse kõnetunnid teisipäeviti ja reedeti kella 1—2.

1924.

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja „Päevalehe“ tellimiste vastuvõtjad.

Tellimishind: kuus postiga 60 mk., veerandaastas 180 mk., poolaastas 360 mk., aastas 720 mk.

PÜHA SAAR.

Lely Kempini suvijutt.

4

Luise kannatas enam kui ta seda endale tunnistada võis — laps ei olnud enam endiselt temaga rõõmus ega vaba, pääle seda, kui ta tema töötuba oli näinud. Ta istus palju vana Triinuga ning laskis sel jutte vesta. Kord kuulatas ta neid mõlemaid. Triinul oli tass süles ning ta liigutas selles mugavalt, kuna ta kõne ühtlaselt edasi veeres. Ingeborg aga istus pingikesel ta ees, oli käed pannud ristj üle põlvede ning vaatas harduses närtsinud suule, mis talle näis kroonikana jutustavat vanu jutte saarest.

Vendide jumalast Swantewitist kõneles ta, kes valgel hobusel tormis ning marus Rügenilt tulnud ning ikka ringi ümber koha ratsutanud, kus praegu kirik seisab. Siis olevat hobune oma kapjadega kiinka üles visanud. Nii määranud jumal sel ööl ise endale koha, millel rahvas „pühale võitjale“ ohvreid tõi ja teda austas. Ta jutustas raanidest, kelle ko-

du Rügenil asus, metsikust suguha-rust, kes röövides tungisid saarele ning kelle eest naised ning lapsed oma onnidesse põgenesid. Ta jutustas, kuidas püha saar daanlastele langes ning ühest käest teise käis, kuni Mecklenburi vürst ta ühele kloost-rile kinkis. Ta jutustas suurest meri-tormist, mis neelas Lübecki laevas-tiku, nii et kallihinnaline varandus rannale uhtus, millest nunnad viimse võimaliku omale püüdsid koguda, sest nad uskusid, et Jumal selle tor-mi ainult nende rikastamiseks oli saatnud.

Luise teadis, kust kõik need jutud pärit olid. Triinu oli enne tema juure tulemist vanale Swantewit-kiinkale asutatud kiriku õpetaja juures olnud. Sääil oli ta talveõhtuil lugenud vanast kroonikast, mis talle muutus arm-saks, nagu teistele piibel, ja mida ta pühadusena ülal oma kirstus hoidis.

Lapse hinges aga said imelikult elavateks need vanad jutud ja liitusid

peene hurmusega, mis hõljus üle saare, muinaslugudeks ning imedeks.

See aga oli vana mölder Swanteborist, kes lapse temast kõige enam eemale viis.

Igapäev, kui Ing kaevule läks, et vett tuua — sest keegi ei saanud teda jooma või end pesema sundida pruuni, segase veega suvimaja kaevust — pööris ta veskisse, ning vanamehe silmad särasid last nähes.

Veski tuletas talle elavalt ning peaaegu hella valuga meele suvisõite Norrasse. SääI, isa onu laeval, mis postaurikuga edasi-tagasi Kristiaanast Hamburi käis, oli ta juba isa ja Ma'ga veetnud oma elu ilusama aja.

Kui tuuliktiivad kohisesid, ehitus taktis võbises, pilgul midagi teha polnud ning tuul kogu töö üksi korra saatis, istusid vana merimees ja laps asumetele, mis suurele veskikivile viisid, ja vestsid oma merisõitudest.

Meelsamini kõneles Ing merikajakatest. Kuis nad hõiskasid vette laskudes ning kiilasid kõrgel neist üle lennates. „Nad on mu lemmiklinnud, ja nad on alati muhuga. Kõigist loomadest tahaksin kõige enam olla kajakas. Siis oleksin alati veel, ning tuul võtaks mu oma kätte ja kannaks mind, kuhu ma tahaksin. — Kord võttis isa mind käe kõrvale. Mu mantel oli veidi suur, sest ta kuulus onu Nielsile, kuid sest polnud viga. Siis läksime üsna ette bakile ja lasksime end kolm korda päälitulevast merest üle uhada. Need olid mu meriristsed, ütles onu Niels, nüüd ei võivat ma enam iial elus vastikut merihaigust saada.“

„Eks mõtelnud ma kohe,“ noogutas selle päale kapten, „et sääI tubli laevapoiss pardale tuli, kui sind nägin esimest korda.“

Ja siis võttis ta lapse käe kõrvale ja viis ta kaugeisse imemaisse, kus palmid kasvasid, ahvid karjudes puult puule hüplesid, kus peened kirjud muinaslinnud end õitsevail vään-

taimede okstel kiigutasid ja magusa-lõhnalised orkideed kui imelised tulukesed puielt ripnesid...

Lähenes söögiaeg, kuid veel ei kuulnud Luise lapse tasast leelutamist ning jooksu majas; ta läks rahutult rõdule. Siis ei kestnud enamasti kaua, ning vanikuke ilmus luitest, selle all õitsev näoke ning kuhu lehvivais riietes. Kusagil teel oli laps korjanud lilli vanikuks. Kord olid need immortellid, õrnavärvilised murumelgid, kassitapud; verihein ja metspetersell olid ulatanud talle õisi, et lasta need vanikuks painutada. Pea teadis Luise, et need vanikud kuulusid lapsele, ja et ta ehk iial muud polnud kannud juustes.

Üht-teist tõi Ing omilt käikudelt kaasa. Peotäis lilli, paar merikarpi, isesuguse koega kive, mida uhtunud meri kaldale. Mõlemad süvenesid siis järjest uue ilu leiusse ja vaatlusse, ning ühine nautimine sidus nad jälle soojemalt. Siis võis Ing istuda kusagile aknale, unustada näiliselt kogu välise veetluse, katsudes järele aimata püsivuse ning oskusega kaasatoodut, alludes hääI meele maalija juhatustele. Kord tuli ta vähe hiljem joostes ja lõkendavail palgeil koju, hoides enda ees suurt vetik-kasvu.

„Vaata, armsam, meripärli karbi lapsetuba; lained olid kannud ta kaldale.“

Roosteruskeil, vaskjumelisel vetik-sõrmedel asetusid väikesed merikarbid, kelle pärilmuttervärvilisele välisseintele valgus langes.

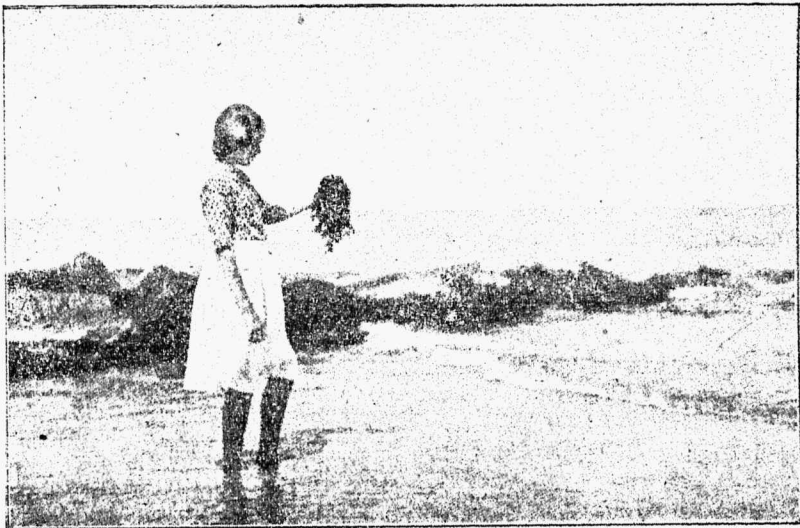
„See oli Ma ilusaim padi,“ ütles laps uneledes, „üks printsess sai selle. Kas leidis küI Ma kord vetiku, mille järele ta padja tikkis, siit su saarelt! — Printsess armastas nii merd. Ta oli veel üsna noor, ja kui ta pidi minema mehele, soovis ta, et Ma tikiks talle laulatuskleidi. Öuedaam oli ise paar korda meil ning arutas kõigest Ma'ga. See tähen-

dab, õuedaam ei saanud sest üldse aru; ta ei tahtnud, et kleit õhtmel-daks vesisisisest siidist, kuid print-sess oli kõik täpselt määranud. Ime-lilli pidi tikitama sinna, mis leida vaid mere ääres. Vaat, ma tahan sulle neid joonistada. Sarnased tä-hed olid nood, ja keskel kroon, ning üsna õrnad värvid olid neil: roheline ja sinine, ka lehed olid nii.“

Maalija silus lapse pääkest.

„Ka need leidis Maret meie saar-elt, laps. Nad on haruldased, nad

lendas asuursinisena; väävelkolla-sed pilveribad rippusid kui merivai-gust keed kuldpalistuslisilt tekkidelt, kuma horitsonti varjas purpurvaip. Iialgi ei võiks olla julgust kunstnikul luua nii julget pilti sama hõiskavate ning rõkkavate värvidega. Ja veel lahkudes, kuj päike ise juba merre kadunud, jagab ta seniidis seisvale pilvkoorile oma ilu. Iga vähema pilvekese riputab ta purpuriga üle, et need näivad merikampidena, kel vastsündinud laste värv ning kelle

kasvavad vaid siin-sääl üksildasil kohitadel luiteis. Raudohakateks kutsutakse neid — vahest leiad neist mõne, kuid siis las ta seisab, sest ta on hääbumas, ning pääle meid peavad tundma ka teised inimesed tast rõõmu.“

Sel õhtul läksid nad esimest kor-da jälle teineteisest kinni hoides kõrgele kaldale päikese loojakule.

Oli pärast äikest; käristatud pil-ved seisid üle mere. Aeglaselt kadus õhtupäike pilveesriide taha ja nagu näitejuht näiteseinte taga väl-jendab omi paremaid võimeid, algas ta nõiduslikku mängu.

Kaunimaid värve jagas ta pilve-dele. Kohati nähtav taevakumm he-

portselaanõhukesi karbikesi meri sageli rannale uhub.

Ja siis tuli videvik ning pühkis kõik värvid, kuid vilkeks ainult. — Boddenilt, üsna äkki, tõusis imeilusa kuu ning valas kõikjale, kalur-majadele ja luiteile, viljapõldudele ja lõpmatu suurele aasale hõbedast valgust. Ta tõusis otse Boddenist ja tõmbas enda järele hõbetee kui hiigla kalavõrgu läbi suure, vaikse vee. Tõusis rutates kõrgemale, kui tahaks ta end sirutada ning üle õrn-roosalt jumestunud horitsondi näha ainus kordki päikest.

Kui nad üle düünide maja poole rändasid, mis üsna muutunult ning mahajäetult hõbehelgis lebas, rippus

kõikjal luiteheina tippudel väikseis, värisevais pärlites õhtukaste.

Pilt olj lõpetatud, kuid rõõmu temast Luise ei tunnud. Ta ei suutnud otsustada teda ära saata. Ikka uuesti last nähes, kui see mõne lille järele kumardus, üle luite jooksis, kitse söötis, kes murusiidis maja ees karjatses, ehk vanik juustes punetavil palgeil tuppa jooksis, võpatus tal kätes: sääl on ainet külluses ja riikuses; tarvis ainult kinni haarata ja kuju anda sellele.

Ja siis ühel hommikul, kui ta liivas lamas, teadmata kuhu läinud laps, kuulis ta tema häält luiteis.

Tasa läks ta lähemale ning seisaltas välgust tabatuna.

Selg tema poole pöördud, juustes karikakraist vanik, ilmast taandunud ning suviõndsalt, tantsis laps paljajalu üle valeva liiva. Tasa leelutas ta lihtsat, ühtlast viisi, mis alaliselt

kordus, ning hõljutas end siia-sinna kui liblikas. Seelik kui hele üles ning alla vibutav tiib, kirju pihik kui sädeleva vesineitsi ihu. Ta all tantsis vari teisena, tumedana liblikana, ning valged pilved tantsisid ühes sinisel taeva-aasal.

Suvi! Jah, see oli suvi.

Läbemaltult, värisevail sõrmil katsus maalija jäädvustada muljet. Maastikku ainult vaevalt tähendades, rida kiirelt heidetud liigutusi: pääkallak, anduvus, kõik väheste kuid kindlapiirdeliste joontega. — Siis läks ta tasa eemale.

Koju tulles võttis ta valmis pildi aluselt ning pani ta kapitaolisse ruumi, mis kuulus töötuppa. Võttis uue lõuendi ning katsus rutulise skitsi järele joonistada pilti. Kuid pea nägi ta, et see ei lähe nii. Vähemalt maastikust talitis ta teha enne looduses stuudiumi. Ta võttis aluse ning maaliriistad ning läks luiteisse. Sääl tuli talle laps vastu. Rõõmujuume lendas üle ta näo, nähes maalijat, sest jial põlnud ta teda näinud väljas töötamas.

„Kas võin istuda su juure, tädi Lii, nagu tegin seda Ma'ga? — See oli ilus! Mina laulsin, lugesin ette või tantsisin. Ma ütles, siis jooksvat nõel iseendast, kui tal keegi seltsiks on. Kuid ma võin ka vaikida kui hiireke, et sa sugugi ei märka, et ma juures olen.“

„Meelsamini tahaksin ma, et sa istuksid siia minu juure,“ ütles maalija ning hakkas suvitaevast tõmbama heledate pilvede ümber.

Päike põletas, pani hõõguma liiva ning ajas värisevaid õhulaineid kõrgesse. Ühetooniliselt laulis voog rannal, ning tuul kandis kaja veidi sumbutatult ettetõusvaist luiteist üle.

Luise unustas, kus ta oli, unustas lapse enda kõrval, teda valdas vaid suureltasetatud joonte ilu. Töötades pimestav-kiirgava päikese valguses, katteta, ihkas ta vaid ühte — püü-

da kinni vähestki sellest hiilgusest ning asetada lõuendile.

Suuris piirjoontes lebas maastik, ainult keskele jäi tühi ruum.

„M tahaksin, sa tantsiksid mulle, nagu tegid seda Maretile.“

Siis tõusis laps veidi väsinult, päikesest ning kuumusest roidunud liigutustel. Ta raputas end kui lind enne lendu tõusu, ning algas siis aeglaselt sammuvat tantsu.

„Oota! Jää nii, ma tahaksin sind maalida, ja „Suveks“ nimetame siis endi pildi.“

Keskpäine helgus põletas, kumbki ei tunnud seda. Päike seisis otse nende kohal, hoides taeva telki rosetina haripunktis. — Hõisates tundis laps: nüüd maalib ta õiget suve, nii kui Ma ja isa teda armastavad, seisis ja laskis end läbi hõöguda ning oli kui suvi ise. Maalija töötas nii

andunult kui vaevalt ialgi varem — kaua aega.

Suur ja lai vari langes luiteliiva atlaspinnaile. Sääil seisis vana Triinu luiteharjal kuumusest õhetava näoga, kõögipõlles:

„Nüüd olen toidu kaks tundi soojas hoidnud, kauem ei lähe see enam, ja kartulid on juba päris puder!“

Siis pidid mõlemad naerma. Nad hõõrusid silmi, mis valutasid kogu sellest helgusest.

Õhtul, kui Ingeborg juba ammu oma toakeses puhkas, leidis Luise enda öölaualt immortellidest vanikukese alt ümbriku, millel seisis Mareti käekirjaga tema nimi. Selles peitus õhuke vihuke, millesse Maret oli kirjutanud enda peenes, õrnas laadis mõned tählepanekud lapse arenemisest ning kasvamisest.

(Järgneb.)

MEIE KOOLID.

Tartu õpetajate seminar pühitses käesoleval aastal oma 96-at kestvusaastat. Eestis on vähe koole, mis nii suure mineviku pääle võivad tagasi vaadata. Praegu temas kihavast, huvitavast noorsoo elust toome ühe tema õpilase P. Tõldsepa sulest siin järgnevad read.

Aiatöö Tartu õpetajate seminaris.

itte ainult teoreetiliselt ei pea nüüdsel ajal õpetatama, vaid sääil kõrval peavad õpilased ka praktilist tööd tegema.

Et seda võimaldada, on Tartu õpetajate seminaris õppeainete hulka mahutatud ka aiatöö.

Aiatöö tähtsusest oleks siin ilmaaegne pikemalt rääkida, kuid olgu siiski nimetatud, et see tingimata tarvilik on, sest kui tunneme aiatööd, võime enesele mitmesuguseid toite valmistada, millest teistel aimugi ei ole, neid ise kasvatades, sisse soolates, mitmetpidi alal hoides, nii et kogu talvel värsked herneid jne. süüa võime. Ja see tuleb, iseenesest mõista, õige odav. Ammugi teada, et toitude mit-

mekesidus ja mõju meie organismi pääle suure tähtsusega on. Seminaril on oma aed, kus väga mitmet seltsi vilju, õunapuid ja lavas koguni väljamaa taimi kasvatatakse.

Sügisel, kui koolitöö algab, on mitmesugused katsed, viljakoristamised jne., mida õpilased aiatöö õpetaja hra A. Lange juhatusel toimetavad. — Niikaua, kuni sügisel ilmad lubavad ja aias tööd on, käivad õpilased sääil klasside kaupa tööil, kus siis hra Lange enne seletust annab, töö kätte juhatab, ning õpilased oma osavust näidata võivad.

Kui ilmad külmad, ning talvetaat jõed ja järved sillutab, maa valge vaibaga katub, siis lõpeb aias ka füüsiline töö. Selle asemel seletatakse aga klassis edasi, mida õpilased üles kirjutavad, ning vastamise

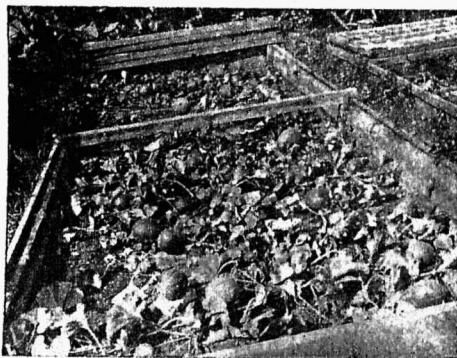
1. Esimesed kevadised tööd.

ajal õpetajale jutustavad. Vanemates klassides tehakse kirjalikke töid ja arutatakse lahkumisevaid küsimusi mitmekesiselt edasi, mille kohta ka referaate peetakse (rühma tundides).

Pääle seda, kui lumi sulanud, ilmad ilusad ja kunstnik Kevade maa oma laia pintsliaga roheliseks ning kirjaks värvinud, algab aias uuesti töö. Jaotatakse õpilased gruppideks, kes teataval päeval, määratud kellajal aeda tulevad, labidad ja muud tööriistad kätte võtavad ning maa ümberkaevamistööd alustavad.

Õpilaste abil koristatakse aed uuesti korda, istutatakse viljad maha, katkutakse jayas kasvavad taimed umbrohest jne. Suvel on muidugi õpilased suuremalt jaolt maal, nii et siis nende abi tarvitada ei saa, vaid väljast töölisi võtta tuleb.

Aiasaadused lähnevad seminari internaadile.

2. Omakasvatatud meloonid.

Õpilaste enestekorraldus.

Õpilaste pää on õpilasvanem — praegu Evald Villard (see on enestekorraldusel, muidu ikka direktor), kes vanemast klassist kogu õpilaskonna ühisel soovil valitud. Selle järele tulevad klassivana d, kellel ka abid. Iga klassi eest kannab vastutust samuti hääleteenamusega valitud klassivana, kes teatava ajani valitakse, ja vastasel korral, kui see ei kõlba, uus valimine toime pannakse ning selleks kohase õpilase kätte „valitsusohjad“ antakse. Tema alla kuulub see klass, kust ta valitud. Pääle nende on igast klassist üks esitaja koopeeratiivis, mis selle eest hoolt kannab, et õppevahendid võimalikult odava hinnaga saa-

3. Õunapuualuste ilustamine.

daval oleksid. Koosolekuid on tihti, mida õpilasvanem kokku kutsub. — Sinna võivad ilmuda ainult, kui see mitte üldkoosolek ei ole: klassivanad, ringide ja organisatsioonide esitajad või juhatajad — kus siis otsustatakse õpilaste ühiseid kavatsusi.

Õpilasvana kohta toon siin väljavõtte seminari üldajakirjast „Kuma“:

„E v a l d.

Aasta tagasi ilmus seminari vaatepiirile n. n. Evald; esiti ei teatud temast suurt midagi, käis ikka kepiga, ja pidid väga ettevaatlik olema, et mitte sääri mööda saada. Oli teine mänginud jalgpalli ja jalaga pallile kindlas lootuses virutanud, et pall nüüd puruks läheb; kuid eksimine olnud suur, ja sellepärast liikunud jala mehanism paigast.

Varsi sai Evald „Kuma“ presidendiks

4. Õpilasvanem Evald.

ja käib sest ajast portfelliga. Seltsielus on ta täpne ja nõuab kindlat korda. Kui sa talle kaua vastu hakkad vaidlema, siis täna õnne, kui akti kaantega mööda pääd ei saa.“

Eriti I kl. kohta on mitmesugused muinasjutud tekkinud, kus seminaari elu saarega võrreldakse, sest sääl elamine sarnaneb väga üksikule saarele. Selgema pildi saamiseks toon üle kroonikalise kirjatöö:

„Ühe saare elanikud.

Möödunud sügisel tuli ühele saarele hulk elanikke, kes paljudest maanurkadest, näit.: Rāpinast, Jõhvist, Alatskiviilt, Tartust jne. pärit olid. Et aga meriröövleid ja „Sabatille“, nii nim. vargapoisse, karta oli, kes laevadega saarele kallale võisid tungida, siis otsustasid kõik asunikud ühel häälel omale kuninga valida.

Alguses oli asi kaunis raske, ja siis ei aidanud muu, kui et Bernhard, kes ka tubli, tugev mees oli, pidi ameti vastu võtma. Viimaks selgus, et Bernhard oli liig ettevaatamatu ning püüdis silmas omakasu, mille tõttu aga asunikud kannatasid.

Kiiresti saadeti teated üle saare laiali, et kuningas ei kõlba, kuna Bernhard sest ametist suuremat ei hoolinudki ja enese aegsasti lahti võttis. Saare elanikkude ühisel otsusel tehti viimaks Charles'ile kohustus amet vastu võtta, mida vast viimane amugi oodanud oli. Olgu veel tähendatud, et Charles ka lühike ja paks mees oli, nii et teda „Charles Lühikeseks“ hüüda oleks võidud.

Charles astus siis elanikkude huvide kaitseks välja, mis talle ka suure poolehoiu võitis.

Kohe — alguses märgati, et valitsuse tööd Charles, nagu Bernhardki, ükski kanda ei suuda. Ja kuna Charles poissmees oli (seda teadsime ta isikutunnistuse järele), siis määrati talle abiks Lulla, kes kaunis tüse preili oli. — Lühikest aega oli kuningas rõõmus ja lõbutse oma abiga, keda mõni ka naljapäraselt „abikaasaks“ nimetas.

Ajad muutusid, ja Charles ei tahtnud oma endise abiga põrmugi läbi saada. Rahvas märkas suurt rahutust kuningakojas ning otsis põhjust.

Varsi leiti süü ja otsustati uus kuningas valida. Rahvale oli endine Charles meele järele, ning nii valiti ta uuesti tagasi. Tema abiks sai aga Leida, ainuke sellenimeline naisterahvas saare elanikkude hulgas.

Valitsus oli nüüd rahul, ja et värsket lund sadama hakkas, meri kiinni jäätas, siis otsustas ta maale sõitma minna, ühtlasi järele kaitsudes, kui hää veel vankriga sõita on. Oma parema riigi- ja jõumehe „Siimsoni“ abil rakendas Charles hobused vankri ette ja sõitis siis neljaliobuselise „troskaga“ kodust välja, ühtlasi teel hobuseid hirmutades ja piitsuga „plaksu“ lüües.

Oli sügisene aeg, ja tee väga halb. See pärast ummistusid vankril rattad ning sõitja ei saanud muud teha, kui pidi vankri maha müüma ja saani asemele ostma. Iseenesest mõista vältas sõit kaua. Seda juhust tarvitas üks „Sabatillide“ salk, kes saarele toomas, säält ühtteist, pääasjalikult aga raha röövides.

Tagasi tulles ehmus kuningas väga, kuuldes, et vargad maal käinud, ja säädis siis ametisse mitmesugused ametnikud, nagu: kroonikuks Ruudi I, kes üles pidi tähendama kõik, mis riigis juhtub. Otto pidi läbielatud päevad üles märkima, vahele jättes pühad, sest neil ei olevat Charles'i arvates mingisugust tähtsust. Riigi eest hoolitses kuningas veel nii, et ametisse seadis kooperaatiivi korraldaja Arno, kes selle cest pidi hoolt kandma, et sisseostetav kaup võimalik-

kult, odava hinna eest rahva kätte läheks, ja nii elanikkude raha alal seisaks. Karrikaturistik astus ikelletki küsimata alguses Arteemi ja selle järele noor — elujõuline skout Artu.

Kui kõik korras, luges Charles oma elan-

nikud üle, ja need olid: Ruudi I, Valli, Albert, Hilda I, Fritz I jne.

Varsi pani Charles enesele musta kiriku kuue selga ja andis igale eesnimele priniime juure, mis rääkimist hõlbustas, sest siis ei tulnud rääkida: Mary I, Mary II jne.“

Franz Treller. Noorsoole toimetanud Jursi Sander.

Ta astus välja sõdurite juure.

Pablo nägi, kuidas väeosa äkki kokku käsutati ja teele asus. Kuju see metsatihnikusse kadunud oli, viidi ta maja juure. Siin vabastati ta jalad köidikuist ning juhiti tema tuppa.

Pablo nägi enda ees laiaõlalist, tiiseda kasvuga meest, kelle pruunis näos avaldus armutus ja julmus. Ähvardava pilguga silmas juba keskealine mees Pablot, kes rahulikult ta ees seisis. Selle inimese välimuses oli midagi hirmuäratavat, kuid ka groteski ja halenaljakat. Kuigi ta kandis puuvillast särki ja pükse, nagu kõik teised pärismaalased, ning paljaisse jalgu oli tõmmanud lihtsad vastupidavad kingad, oli ta siiski veel oma laiad õlad surunud pleekinud mundrisse, mis oma kitsuse tõttu ei suutnud katta ta rindu ja sellepärast eest avatud oli. Oleks ta nägu olnud vähem hirmuäratav ja õel, siis oleks ta oma raske ratsanikumõõga pääle vaatamata Pablos äratanud ainult lõbusa meeleolu. Kuid Chamulpo julm ja metsik pilk oli sarnane, et ta hävitas iga naermise tahtmise. Ta nägu oli lohmakas ja inetu, kuid selles asusäärane metsiku tahtejõu ilme, et ta mõjus arastavalt. Kuid Pablo, kelles kees viha temaga alandavalt umberkäimise tagajärjel,

ei tunnud mingit hirmu ja vaatas talle tõrkest otsa.

„Kes sa oled?“ küsis mees mõne aja pärast kareda häälega.

Rahulikult vastas noormees: „Seda tead sa vist paremini kui mina.“

„Küll ma su keelepaelad vabastan, sa estupido*), sina.“

Põlastavalt kehtas Pablo õlgu.

„Julged sina mulle sel viisil vastu astuda? Tead sa ka, kes ma olen?“

„Arvatavasti mõni röövel ja röövlite-salga jéfe**).“

„Koeri!“ Mees rebis mõõga tupest, kuid Pablo välkuvate silmade mõjul, mis kindlalt vaatasid talle otse näkku, vajus mõök jälle alla.

„Miks lasid sa oma bandidosid mind oma kodukohast röövida ja siia vedada?“

„Oh, tahtsin meeleldi sinuga tutvust teha pääle seda, kui sinust olin kuulnud nõnda palju hääd,“ vastas mees pilkavalt.

„Loodan, et kord seda kahetsed!“

„Arvad sa? Usud sa, et suurt vaeva sünnitab sul kõri maha lõigata?“

„Häh, seda sa ei julge.“

*) Estupido — lollpää.

***) Jéfe — päälilik.

„Ei julge?“ vastas Chamulpo üllatatult.
„Sa ei tea, kelle ees sa seisad.“

„Ütlesin sulle juba, et seda tean — kuid ori ei vala karistamata kuningate verd.“

Selle kõrgi põlgusega lausutud ütelse järele vahtis talle kazike otsa nagu ehmunud röövlloom. Uuesti haaras ta mõõga pihku, kuid poisi kindel pilk, mis näis end puurivat Maya pääliku hingeni, avaldas jällegi takistavat mõju.

„Kelleks pead sa end, jõmpikas?“ mõirgas ta kähiseva häälega.

„Suguvõsa järeltulijaks, kelle jalataldu sinu esiisad aukartlikult suudlesid,“ vastas Pablo samas toonis nagu ennegi.

„Ah — nii — sa tead — arvad teadvat —? Seda pahem sinule. Oho, madu on kardetavam kui arvasin,“ sõnas ta nagu iseendale. — „Noh, eks me näe, kas nägematud sind ka neegri eest kaitsevad.“

Ta tampis mõõgaga vastu põrandat, ja kohe selle pääle astus tuppa vana neeger, kelle ihu näis koosnevat ainult veel kontest ja soontest, kes aga siiski näis olevat õige tugev. Mustad, põletikus laudega silmad pöördusid Indiaani pääliku poole ja ta küsis: „Mida käsid?“

„Kus on Chimol?“

„Õues, isand.“

„On sõdurid lahkunud?“

„Kõik pääle sinu ihukaitsjate.“

„Hää. Tule siia.“

Neeger astus üsna ta juure ja kazike sosistas talle kõrva sõnu, millistest Pablo kõige kuulamise pääle vaatamata ei suutnud aru saada.

„Väga hää, isand,“ ütles selle pääle neeger irvitusega, m's ta voldilise näo inetult viltu rebis, „peab kõik nii sündima, nagu sa soovid.“

Chamulpo lahkus toast, riivates Pablot pilguga täis ääretut viha, ning selle järele oli kuulda, kuidas ta minema ratsutas.

Kui neeger Pabloga üksinda tuppa jäi, vilistas ta, pääle seda kui ta teda liihkest aega üksisilmi oli silmanud. Selle märguandmise pääle astus sisse vana, ühe silmaga indiaanlane, kes oli riietatud ainult särki ja pikstesse. Ka selle mehe välimus ei olnud usaldustäratav. Tema vanaduse pääle vaatamata alles sätendav silm jäi

uurivalt Pablo näole peatuma, kuid noormees, kes alal hoidis oma raudse rahu, ei näinud mõlemate pilke tähele panevat.

Indiaanlane noogutas endamisi pääd ning pööris siis Hispaania keeles neegri poole küsimisega: „Mis on, Abraham?“

„Selle kanapojukele sääal usaldas kazike meie hoiule,“ oli neegri vastus. „Vii ta keldrisse, don Chimal, ning pane ta luku-taha; ta on kallihinnaline vara, hoia teda hästi.“

Jällegi pööras indiaanlane pilgu Pablo poole, kes seisis liikumatult paigal nagu ennegi; käed olid tal alles köidetud. „Järgige mulle, sennorito.“

Tundes, et iga vastuhakkamine on asjata, sammus Pablo rahulikult temaga välja.

Kui nende taga sulgus uks, hakkas neeger naerma; see oli kuri, inetu naer.

„Egas sa kaua ei siple, kanapojuke!“

Siis järgis ta aeglaselt teistele.

7. Conde. *)

Zambo **) Sarmiento mäss valitsuse vastu oli juba kaunis laiali lagunenu, kui sellest esimene teade jõudis del Rocasse. See asjaolu oli tingitud ühendusteede halvast seisukorrast, kus mõni sadude tagajärjel suureks paisunud ojake mitmeks päevaks võis ühenduse katkestada.

Nagu del Rocas oli eeldatud, oli valitsuse poolt vägede juhtijaks kutsutud ainukene mees, kes mässajatele tagajärjerikkalt suutis vastu astuda, — see oli vana hallpää, kindral de Lerma. Alludes kohuse-truudele nõuetele oli ta lahkunud vaiksest maaelust ja päälinna rutanud, et valitsusvägede ülemjuhatuset oma kätte võtta. Kindralil oli suur poolehoid linnade kodanikkude ja maapidajate hulgas ning teda kartsid röövsalgad ja mõrtsukad, kes kodusõjast vapustatud vabariigis olid alustanud oma musta tegevust.

Kuuludes sündimise poolest ühte Hispaania vanemasse ja suursugusemasse perekonda, oli kindral Lerma end Hispaania grande! ***) aunimest ja krahvi selsusest

*) Conde — krahv.

**) Zambo — neegrite ja indiaanlaste segatõug.

***) Grande — Hispaania kõrgema hooviaadeli liige.

lahti ütelnud ning lihtsa kodanikuna oma sündimispaika, Guatemalosse, jäänud. See asjaolu ei takistanud aga sugugi teda üldiselt „conde'iks“ nimetamast, nagu hüüdsid teda mitte ainult ta endise seisuse liikmed, vaid ka lihtrahvas.

Vana härra istus ühe plaza*) ääres seisva maja aiatoas ja kirjutas. Eestois ootasid ohvitserid ja õues seisid teenistusvalmis käskjalad.

Sisse astus adjutant.

„Mis on?“ küsis kindral.

„Sennor Callego palub küsida, kas excellenza —?“

„Kes?“ Küsis vana härra pilku tõstes.

„Sennor Callego,“ kordas ohvitser.

„Milline üllatus! Ta astugu kohe sisse.“

Ning tuppa astus kohe sõjameheliku välimusega vana härra.

„O — o — caro amigo mio**) — oh, ole südamest tervitatud! — Seda rõõmu — oh, don Fernando, ole tuhat korda tervitatud!“ Ta kaisutas sisseastujat südamlikult.

„Rõõmustab mind, vanake“, ütles see, vastates tervitusele sama südamlikult. „Siin ma siis nüüd olen, don Carlos, ning kui sa mind veel tarvitada võid, siis ole nii vaba ja tee minuga mis tahad. Seni kui mu kondid veel koos seisavad, tahan püüda isamaale kasulik olla.“

„Oh, sa tuled just parajal ajal. Vajan sinu organiseerimisannet ning panen sind veel tänapäev presidendile kindralstaabi jéfe kohale kinnitamiseks ette.“

„Aseta mind, kuhu soovid, mu tööjõud, mu elu kuuluvad isamaale.“ —

„Kust tuled, sõber Fernando?“

„Otsekohe Meksikost. Kui kuulsin mässust, asusin kohe teele, et Guatemalole oma tööjõudu pakkuda. Jõudsin pärale hiljem kui kavatsesin, sest pidin hää tüki teed maad mööda reisima, kuna õigel ajal kuulsin, et mässajad on vallanud sadama.“

„Kahjuks on see nii.“

„Küll võidame ta tagasi.“

„Loodan seda.“

„Oleme ju sinuga tihhti küllalt külg külje vastu võidelnud ja vabariigi vaenlased

minema kihutanud, nii et ka nüüd kindlasti oma lipule võidu muretseme.“

„Kõik pühad avitagu seek kaasa.“

„Kuidas on siis siin lood?“

„Halvad, amigo, meil pole ei raha ega sõjariistu. Omal ajal suutsime vägesid maast välja tampida, Fernando, kas meie aga seda nüüd, kus oleme raugad, ka veel suudame? Olen kohusetundele alludes maha jätnud oma üksilduse, olen presidendi palve täitnud ja ülemjuhatusse enda päale võtnud. Aga mis on väejuht sõduriteta?“

„Ning Sarmiento?“

„Temaga on liitunud kõik rahulolematud, kõik teeröövlid ja värvilised. Ta elab tapmisest ja röövimisest ja ta vägi kasvab alatasa. Viimaste teadete järele asub ta juba Rio de la Pasioni ääres ja valmistub päälinnale kallaletungimiseks. Saatsin talle vastu kõik väeosad, mis mul tarvitada olid, et teda vähemalt ajutiselt tagasi hoida. Ei saa ma aga lõunapoolsest maakondist värskeld abivägesid, ei toeta meid San Salvador sõjaväeüksuse ja rahaga, võib olla isegi sõjaväega — siis näeb ta peagi meie pääkiriku torni enda ees ja meie peame mägedesse asuma, et end sääli kindlustada.“

„Meie väljavaated pole siis just kõige lootusrikkamad?“

„Kahjuks ei.“

„Ning missugusel seisukohal asuvad mayad —?“

„Meie mayad seisavad praegusel silmapilgul äraandliku Chamulpo mõju all, sa mäletad ometi veel teda —, ning see vaatab esialgul rahulikult päält, et end siis ühendada selle sõja poolega, kelle poolt see kaval Indiaani rebane suuremat kasu enda jaoks loodab.“

„Oleks hää, kui teda enda poole võita saaks.“

„Temaga on läbirääkimisi alustatud. Tal on suur mõju mägedes asuvate mayade hulgas ja ta võiks kergesti melle muretseada kuni kolmtuhat vaprat sõjameest; aga ta seab tingimisi, milliseid vastu võtta ei saa, kui meile ei taha kõigutada vabariigi alusmüüre.“

Ning mis teevad mayad Yucatanist?“

*) Plaza — vaba plats keset linna ehk alevit.

**) „— minu armas sõber —“.

Veel pole tundemärke, et nad võitlusest soovivad osa võtta, kuid ma ei kahtle, et Chamulpo kõik teeb, mis võimalik selle sõjakama, Meksikos oma iseseisvuse alahoidnud rahvaosa abi võitmiseks. Peaks kazikel korda minema oma ümber koguda mõnd tuhandet neist vabraid ja vilunud sõjameestest, siis otsustab tema Guatemala saatuse üle ja on karta, et hukkub kõik, mis meie oleme loonud päale Hispaania ülemvõimu hävitamise.

„Tunned sa kindral Aranat?“

„Kuulu järele küll.“

„Tunnen teda juba hulk aastaid; ta on arusaaja, aus mees. Teekonnal siia koh-tasin teda ja kõnelesin temaga viimaste sündmuste üle. Ta vihkab ja põlgab Chamulpot, tunneb ja kardab aga selle mehe mõju pärismaalaste hulgas. Ajal, kui olin suunitud elama Yucatanis, õppisin Maya rahva eluolu lähemalt tundma. Yucatanis valitsevad nad ise maad ja Meksiko valit-susel pole sääl peaaegu mingisugust mõju. Arana on ise täiesti selle vastu, et yuka-teegid *) end segaksid meie sisemistesse asjadesse. Kuid mayadel on alal hoidu-nud veel hulk mälestusi vanust ajast. Nii tunnevad nad suurt austust oma endise valitsejasoo viimaste liigete vastu ja ripuvad nende küljes kõige truudusega. Selle suguvõsa otsekohesed järeltulijad on mõne aasta eest välja surnud, kuid Chamulpo uhkustab kas õigusega või mitte, jäta-me kõrvale — oma sugulasega kuningasoo-ga, ning see asjaolu muretseb talle lihtsa ja ebauskliku rahva keskel kuulsust ja võimu. See pruun pärismaalane on kaval ja hoo-limatu ning teda valdab piirita auahnus. Arna kinnitas mulle, et ta kõik teeb, mis Yucatani mayasid suudaks tagasi hoida kodusõjast osavõtmast, kuid kuna ta Chamulpo mõjuga võistelda ei suutvat, ei ol-nud tal suuri lootusi.“

„See Chamulpo on väljavalitud kelm, tunnen teda. Ta on anderikas ja julge, kuid häda maale ja iseäranis valgetele, kui tema mõjule pääseb. Ta valaks verd oja-dena. Mis sa mulle kindral Aranast kõne-lesid, on rõõmustav. Mõtlen talle kirjutada

ja temaga meie kodumaa praeguse olukor-ra üle mõtteid vahetada.“

„Tee seda, Carlos, ta on auvääriline mees ning teda austab see väga, kui meie conde, võitja Doloresi ja Chinaja all, isik-likult talle kirjutab. Kirja võid saata tema haciendasse, kus ta praegu asub.“

„Kirjutan talle kindlasti. Kuid nüüd jätkub tänaseks asjaajamisest. Ei suuda sulle öelda, Fernando, kuidas rõõmustan sind nii pika aja järele jälle näha. Väliselt oled sa õige vähe muutunud. Et su süda samaks jääb, teadsin juba. Väga kiiduväärt sinust, et sa isamaale hädas appi ruttasid.“

„Olime sõbrad, Carlos, nooruspõlvest saadik ja oleme seda praegugi veel.“

„Seda oleme,“ kinnitas Lerma ja ulatas talle käe.

„Ning sina elasid kogu need aastad vaik-selt oma maakohal?“

„Mis ma siis pidin tegema? Kui viieteist-kümne aasta eest see nurjatu mestiz*) mässu tõstis, purustasin ta väeosad, säadsin korra jälle jalale — ja läksin üksildusse. Mis pi-din tegema inimeste hulgas päale õnnetust, mis mind oli tabanud?“

„Leinasin ühes sinuga, Carlos, aga aeg parandab iga haava.“

„Selle mitte,“ ütles conde nukralt. „Minu Mercedes oli mulle kõik — ta oli mu ainuke laps, mu varakult üinunud eluseltsilise tei-send — ta oli mul suurimaks õnneks siin maa pääl. Kui tal endal sündis tütreke — milline rõõm temale, minule. Siis algas mäss. Diego põgenes temaga ja jõudis õn-nelikult Meksikosse. Kui kätte jõudis aeg, mil võimalik oli korda jalale säada ja liber-tadosid alla suruda, kutsusin tema tagasi. Sääl aga alustas ta seda õnnetut reisi Ing-lismaale — ja sa tunned selle hirmsat lõppu, Fernando. — Sellest õnnetusesõnumist saadik on mu eluõnn purustatud ja olen oma päevi mõõda saatnud vaikselt leinas, kuni mind uuesti kutsus isamaa.“

Callego vaatas talle imestusega otsa. „Missugusest reisist Inglismaale kõne-led sa?“

„Minu laste viimasest reisist —“

„Inglismaale —?“

*) Yucateegid — Yucatani elanikud.

*) Mestiz — valgete ja indiaanlaste segatõug.

„Jah, Diego de Pinol tahtis Inglise valit-
susega meie asjus läbirääkimistesse astuda
ja sõjariistu osta — ilaigi pole sellest lae-
vast enam vähematki kuulnud.“

„Donna Mercedes ja don Diego läksid
Acapulcos Prantsuse brigantinile*), et sel-
lega San José'sse purjetada.“

„Mis sa ütled?“ küsis conde kokkunut.

„Don Diego tahtis Inglismaale reisida,
seda ma tean, aga viimasel silmapilgul loo-
bus ta sellest kavatsusest ja alustas teekon-
na San José'sse, et kiiremini võitlusväljale
jõuda.“

„Fernando, mis sa kõneled? Kust tead
sa seda?“

„Saatsin isiklikult tema ja ta omaksed
laevale ja jätsin sääl nendega jumalaga.
Veel praegugi näen üsna selgesti enda ees
sinu kallist Mercedest ja tema armast, õrna
last. Kuidas oli ta rõõmus, et võib tagasi
pöörata sinu juure. Alles kahe aasta pä-
rast kuulsin, et see laev kunagi San José'sse
pole jõudnud.“

Lerma oli kahvatanud, kui ta sõber kõ-
neles tütrest, keda ta nii väga oli armas-
tanud.

„Acapulcos laevale läinud?“

„Vabanda, Carlos, et puudutasin valusat
kohta südames, kuid nii see oli, kuidas sulle
kõnelesin.“

„Ning sina oled viimane elavate hulgast,
kes on näinud mu armsamaid?“

„Lahkusin laevalt alles siis, kui juba tõs-
teti ankrud.“

Lühikese vaheaja järele ütles vana kind-
ral liigutatult: „Siis on Vaikne ookean neile
hauaks? — Rahu nende hingedele. — Ma
ei teadnud sellest midagi. Kui Diego minule
oma kavatsuse muutmisest kirjutanud peaks
olema, siis ei ole see kiri kunagi mu kätte
sattunud.“

„Poleks ime neil ajal.“

„Minu Mercedes, minu Mariquita!“

Alles mõne aja pärast katkestas don Fer-
nando vaikuse.

„Sinu perekond on suur, Carlos —“

„Jah, temasse kuuluvad kõik guatemala-
teegid*).“

„Mitte nii ei arvanud ma —“

„Tean — aga minu armsad sugulased on
tänamatud ja ahnitsevad mu varandusi.“

„Vaene sõber. — Aga sinu õepoeg?“

„On surnud.“

„Aga kas ei jäänud tast järele lootus-
rikas poisike? Uduiselt mäletan veel teda.“

„Jah, lootusrikas — ka minul olid tema
suhtes suured lootused, kuni jõudsin veen-
dumusele, et ta on siidametunnistusega kel-
m, kes on valmis igaks nurjatuseks. Ma ei
imestaks sugugi, kui teda leilame mässajate
leeris, kui see talle näib kasulik olevat. Et
ta arglikult minu elupäevi loeb ja neid mee-
leldi vähendaks, kui ta seda saaks, selles ei
kahtle ma põrmugi. Aga ta üllatus pääle
mu surma on suur. Mitte sõna-
kestki enam temast!“

Vanad sõbrad vestsid veel ühest ja tei-
sest, käesolevast sõsukorrast riigis ja sõja-
väes. Sennor de Callego kavatses para-
jasti lahkuda, kui sisse astus adju-
tant ja sennor de Mendez teatas.

Siinge näoga kargas Lerma püsti, kui
seda nime nimetati, ja viivitas hetkeks vas-
tusega, ütles aga siis: „Ta astugu sisse.“
Ohvitser lahkus.

„Jää siia, Fernando, ja tutvune mu õe
pojapoega.“

Sennor de Callego astus vähe tahapoole.
Tuppa astus Luis de Mendez, kogu oma ole-
kuga avaldades liialdatud aukartust.

Kindrall nägu kattus vastikustundega
segatud tõsidusega. Pilk, millega ta tervi-
tas oma õe pojapoega, ei olnud just lahke.

„Mis valmistab mulle seda üsna ootama-
tut au, don Luis, sind enda juures näha?“

„Pääle soovi oma kallist vanaonu au-
kartlikult tervitada, isamaa hädaoht. Vae-
valt kuulsin, et sina oled oma kätte võtnud
ülemjuhtimise, kui teele asusin ja siia rut-
tasin, et sulle pakkuda oma teenistust.“

„See on sinust väga kiiduväärt, kallid
sugulane, loodetavasti tood sa riigile tema
hädas ka kaasa vähe raha ja kogukese hästi
varustatud sõjamehi.“

*) Brigantini — kahemastiline raa-
laev. (Raad — masti küljes asuvad põik-
puud, mille küljes ripuvad purjed.)

*) Guatemalateegid — Guate-
mala elanikud.

Painduva viisakusega vastas Mendez: „Sa tead, kallim vanaonu, kui harva leidub maal sularaha, kuid kogu mu varandus on riigi käsutada. Sõdurid ei saanud ma kahjuks kaasa tuua, sest mu vaquerod ei ole usaldusväärilised ja midiosid ei või tarvitada.“

„Nõnda, et sa siis ainult oma kalli isiku isamaa käsutada annad?“

„Kahjuks pole mul esialgul võimalik rohkem pakkuda.“

„Siis teata endast ooberst Lopezile, et ta sind sõdurina vastu võtaks (lancerode*) rügementi, millist ta praegu korraldab.“

„Sa ei anna siis minu käsutada mõnda eskadroni?“

„Ohvitserideks võin nimetada ainult kogenuid sõjamehi; näita ustava, kohusetruu teenistuse abil, et väärid seda auastet.“

Hetkeks vilkus noormehe silm tulises vihas, kuid kohe ütles ta hästi mängitud nukrusega: „Kas Luis de Mendez peab siis reamehena oma teenistust algama?“

„Ühes teiste kõrgest soost noormeestega. Oleneb ainult sinust võimalikult kiiresti capitano paguneid omandada. Juhtideks vajan kogenud sõdureid.“

„Oh, kallim vanaonu, sa pole minu vastu häätahtlik!“

„Et sind kohe ooberstiks ei nimeta? Õpi väeteenistust tundma, näita, mis sa võid, siis võid ilendamise pääle kindel olla. Rõõmustaks mind väga, kui sinust kuuleksin ainult hääd ja kiitvat. Ooberst Lopezil leiad Antiguas**).“

Conde noogutas jumalagajätmiseks kergelt pääd. Mendez kumardas pilguga, mis ei suutnud varjata ta ääretut seesmist viha, ja lahkus.

Kindral istus kulmu kortsutades vaikselt oma toolil.

Sääl ütles Callego: „Kas ei olnud sa vähe liig kare oma õe pojapoja vastu, Carlos?“

„Sooviksin, et see etteheide mind tabaks õigusega,“ vastas Lerma. „Pääle ta vane-

mate surma võtsin vaeselapse oma juure, et teda, kes kord pidi olema mu pärija, oma tahtmise kohaselt üles kasvatada. Oma sügavamaks meeoleharmaks leidsin temas hulga halbu iseloomujooni. Püüdsin temast kasvatada tublit meest, ta halbu kalduvusi taltsutada, selle tagajärjel muutus ta variseerlikuks silmakirjateenriks. Ta oli valelik, ahne, armutu ja arg pelgur. Ta piinas minu teenijaid, kaotas tulevase päranduse arvel hiigla summad õnnemängus, milliseid kinni pidin maksma. Sääljuures irvitas see südametu jõmpsikas, nagu kuulsin ise oma kõrvadega, minu sügava leina üle mu kadunud omaste pärast. See kõik võõrandas teda minu südamele, kuid veel rohkem mõjus minu pääle ta ülespidamine ühe mind ähvardava hädaohu ajal, millist ta kergesti oleks võinud kõrvaldada. Jahipidamise ajal metsas tungis mulle haavatud jaaguar*) kallale ja paiskas minu maha. Ta seisis minu kõrval — näen praegu veel saadanlikku rõõmu ta näos — ilma et oleks sõrmegi liigutanud minu abiks. Poleks olnud minu vana Pepe't, kes machetiga**) rõõvikule kallale tormas, oleksin lõpetanud oma elu selle käppade vahel. Minu armas sugulane kinnitas hiljem, hirm minu saatuse pärast olevat teda halvanud. Minule polnud aga enam seletust vaja. Kuna ta ootamata päris hacienda merekaldal, lahkus ta minu juurest enne, kui sain tema minema kihutada. Soo, nüüd on sul kujutus sellest nurjatust jõmpsikast.“

„Kahju, kahju. Ta välimus ei ole meeldivuseta.“

„Jah, mürgilise ussi sädelev nahk. Ta kasutas nüüd võimalust, et mulle jälle läheneda, vaadata, kui palju ma hauale lähemale olen jõudnud, ja isamaalast mängida; tunnen teda — kahjuks.“

„Kui kahju, et sul inimesega, kes sulle nii lähedal seisab, nii kurvad kogemused on olnud.“

„Jah, seda ta on. Kuid küllalt sellest, Fernando, meil on vaja mõelda tähtsamate asjade pääle.“

(Järgneb.)

*) Lancerode — pikki kandev ratsa-väelane — ulaan.

**) Antiguas — vana, maavärisemise läbi hukkunud Guatemala.

*) Jaaguar — Ameerika tigger.

**) Machet — pikk põueoda.

MIKS LENDAVID SEEBIMULLID ÜLESPOOLE.

H. Vagneri järele A. R.

Laps istub akna all ja puhub seebimulle. Ta kastab lõhestatud ja kodaratena kõrvale-murtud õlekõrre otsa seebiveetassi, pistab teise otsa suhu ja laseb siis pilkkamisi sooja hingeõhku läbi kõrre, mille juures harulises otsas ümargune, läbipaistev seebimull sünnib, mis kiirgava kalliskivina vikerkaarevärves helkima lööb. Mull püsib vaevalt õlekõrre otsas. Laps lööb äkki kõrre alla-poolle, ja seebimull lendab üles lae poole.

Miks seebimull selle juures, kui teised asjad allapoole kukuvad — üles lae poole tõuseb? Ma seletan seda kohe.

Võta purk veega. Lase kivikene temas oleva vee pinnale — see langeb kiiresti põhja. Nüüd pane vee pinnale tüki ke korki, — konk jääb vee pinnale. Sa võid sõrmega korgi vee alla rõhuda, kuid niipea, kui korg sõrmede vahelt lahti pääseb — ujub ta jälle vee pinnale. Kivi on veest raskem, aga konk — kergem. Raskem langeb põhja, maa poole, kuna kergem asi ülespoole rõhutakse.

Sama nähtus kordub ka õhus, mis maa-kera ümbritseb.

Ühelgi inimesel pole korda läinud veel õhumere ülemiste kihtideni tõusta, seda enam aga selle läbi tungida, nii nagu vahest kalad järve pinnast üles õhku karglevad.

Kui kõrgele laps ka iganes ei kargaks, ikkagi langeb ta alati maa päälle tagasi, sest et ta õhust raskem on ja selle päälle peatama jääda ei saa; ta rõhub õhu eemale. Kõik, mis õhust raskem, langeb õhumere põhja, maa päälle; ainult see, mis kergem, tõuseb ülespoole. See õhk on külmast õhust kergem. Kui päike suvel palavalt maja seinu ja katust kuumutab, siis läheb õhk

maja lähedal soojemaks ja kergemaks. Ülalpool maja on õhk aga külmem ja raskem ning hakkab, sooja õhku kõrvale rõhudes, alla langema. Kui päikesest palavaks paistetud majaseinte ääres udusulg lendu lasta, siis lendab ta üles katuseharjani ehk veel kõrgemalegi, näidates sellega sooja õhu liikumise sihti.

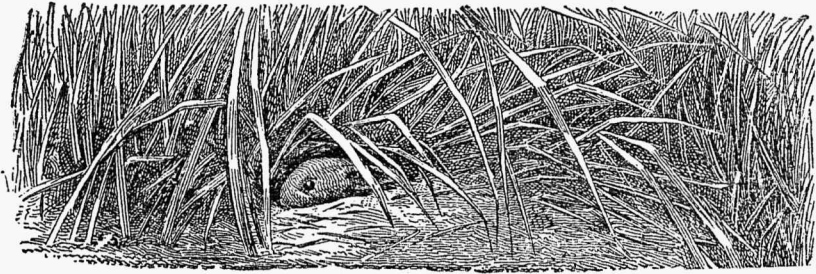
Nüüd arvatavasti saad sa ka aru, miks seebimullid, kui nad kõrrelt lahti raputada, ülespoole tõusevad. Sa puhusid mulli õhku oma suust; see õhk on palju soojem kui toaõhk, ja sellepärast kannab ta seebimulli kui kerge gaasiga täidetud õhupalli ülespoole seni, kuni selle õhukesed veeseinad lõhkevad; siis jääb mullist ainult pisut seebivalitu järele, mis peenete kübemetena alla langeb.

Nõnda on seebimull sarnane õhupallile. Suurte õhupallide seinad on seebivalitu asemel kõvast ja tihedast siidiriidest. Et õhk riidest läbi ei pääseks, selleks on pall lakiga üle tõmmatud. Õhupallid täidetakse isesuguse kerge gaasiga, mis nad üles kannab.

On õhupall küllalt suur, siis võib ta alla lootsiku kinnitada, milles soovijad üles õhku tõusta võivad. Kuid mida kõrgemale õhupall tõuseb, seda hõredamaks ja kergemaks muutub ümbritsev õhk. Viimaks muutub õhk sedavõrd hõredaks, et pall oma raskuse tõttu enam ülespoole tõusta ei saa. Nüüd avavad õhureisijad õhupallis klapi ja lasevad sellesse pisut rasket, külma õhku. Õhupall ühes reisijatega hakkab laskuma ja, kui pallis kerge õhutagavara õieti vähendatud — maandub õnnelikult. Nõnda võivad inimesed suurte õhupallide abil üles pilvede taha tõusta.

TUTTKÕRV.

Seton Thompsoni juttudest. Tõlkinud K. Kajak.

5

VIII.

Talvelumi oli sootuks ära sulanud ja ilm päikesepaisteline ning soe.

Jänese-ema tundis veidi luuvalu ja oli võsastikus mõndasugust rohtu otsimas, kuna Tuttikõrv kusagil kaldal, idapool end päikese käes soendas. Suits vanast, tuttavast korstnast tuli otsejoones imelistes keerudes läbi metsa ja tõusis tiheda varjuna üles taeva poole. Vana Olifanti raba servale asunud päikese kullatud majaesist mööda ronisid metsrooside võõdid üles, mis purpuri sügavas varjus tulipunaselt ja nagu kuld valguse käes siretasid. Tall maja taga kullaga üle vallatud otsekatusega ja seintega paistis vastu mahedat taevast nagu laev.

Toimekas sahin, mida tuul siia poole kandis ja enam veel see armas lõhn, mis suitsuga ühes kandus, andis Tuttikõrvale mõista, et karja parajasti kapsalehtedega söödeti.

Suu jooksis tal vett, kui ta selle jumaliku toidu päale mõtles, ja ta pilgutaskadedalt, kui need paljutootavad lõhnad talle ninna hakkasid. Aga läinud ööl oli ta parajasti õues suutäie härjapäade järel käinud ja ükski tark jänese ei tule kahte ööd järgimööda ühe ja sellesama toidupaiga päale.

Sellepärast tegi ta targu seda, mida ta üldse teha võis: ta jooksis nii kaugele, kuni kiusaja lõhn enam nina ei kōditanud, ja valis omale õhtusöö-

gilks kimbu heinu, mis tuul ühe kuhja otsast maha oli puhunud. Pärast, kui ta puhkama tahtis heita, seltsis tema juure ka ema, kes eestkätt rohutaimi ja siis lihtsaks õhtuoteks magusaid kaseraagusid päikese liivakul oli võtnud.

Vahepäl oli päike minekut teinud, et mujal omi asju ajada, ja kõik oma särava kulla oli ta kaasa võtnud.

Eemal idas ajas end suur, paks, must eesriie üles ja sumbutas, pikkamisi ikka kõrgemale tõustes, kõik valguse ja jättis maailma tema terves kurvas pimedikus üksinda.

Siis ilmus üks tige pahasünnitaja, päikese äraolekut kavalasti tarvitanud — tuul. Õhk läks puhk-puhult ikka külmemaks ja oli pakasem kui sel ajal, kui maa veel lumega kaetud oli.

„On aga tüütu külm täna õhtul,“ ütles Tuti. „Kui meil veel endised haohunnikud alles oleksid.“

„Ja, jah,“ vastas ema, „see oleks vast öö kohane koopas männijuurikate all möödasaatmiseks. Aga et meie ei tea, kas saarmas veel siin ümber hulguv, siis ei ole sääal mitte küllalt kindel.“

Õones pähklapuu oli kadunud — tõepoolest vedeles ta sel silmapilgul majaõues kusagil puupinu nurgas, kus saarmas ta omale eluasemeks oli valinud.

Tuttikõrv ja ema läksid viimaks tiigi lõunapoolsele äärele ja üht hao-

hunnikut omale öökorteriks valides, pugesid selle alla ning sirutasid end koduselt pikali.

Ninad ajasid nad vastu tuult, kuid siiski kumbki ise harusse, nii et nad öise rahurikkumise korral kumbki ise ääre võisid põgeneda.

Maru puhus viredamalt ja külmemalt, kui tunnid mööda venisid, ja keskööl hakkas kuivade lehtede pääle peenikest, jäätanud lund krabisemä ja läbi lagedate okste omale teed tegema. Jahipidamiseks ei näinud see ilm mitte sugugi kohane olevat, aga vana põldrebane oli ööd hulku-mas. Otsekohe tuulega tuli ta padriku varjus ligemale ja saatus julitis, et ta sammud sinna poole sattusid, kus ta magavaid jäneseid haistis. Silmapilguks jäi ta seisatama, lähenes siis pikkamisi roomates haohuniku poole, mille varjus ema ja poeg endid julged arvasid olevat.

Tuule sähin tegi talle võimalikuks üsna ligidale pääseda, kui ema lehtede kahinast, mida läheneva luuraja jalaastumised sünnitasid, üles ärkas. Silmapilk puudutas ta Tutit tutshabemest ja parajasti, kui vaenlane end hüppamisele valmistas, olid mõlemad selged ja värsked. Vana kavalpää ei olnud arvanud, et jänesed alati, jalad kargamiseks valmis, magavad, sest sedamaid lendasid nad välja mässava tormi kätte.

Rebane tabas hüppamise juures ema küll valesti, aga ta kihutas talle ometi püsti auahne ratsahobuse õhinaga järele, kuna Tuti hoopis vastaskülge punuma pistis.

Jänese-emale jäi ainult üks tee järele: otsesihis vastu tuult. Ja elu pärast tuhatnelja ajades jõudis ta pisut maad ette, kuna ta risti üle soo jooksis, mis rebast ei kannud, ja pääsis sel teel tiigi kaldale.

Nüüd ei olnud aega vallida, ta pidi edasi minema.

Plüh, plauh! — tungis ta läbi kõrge pilliroo ja siis ühe hüppega sügavasse vette.

Tema järele tuli ka rebane, kuid vesi oli reinuvaderile liig jahe ja ta pööris kaldale tagasi. Jänese-ema, kel ainult üks tee vabaks jäi, raius end pilliroost läbi lahtise vee poole ja sõudis mis jaksas, et teisele poole kaldale jõuda.

Agal oli raske vastutuulega võidelda: järsud lained löid jääkülmalt ta pea kohal kokku ja vesi oli lumelörtsi täis, mis tal tee kinni pani nagu ajujää.

Päästva kalda tume joon näis nagu ikka kaugemale nihkuvat ja kes võib teada — võimalik, et verehümuline rebane säälpool oma saaki luuras.

Ta pani kõrvad tugevasti teineteise vastu kokku, et tuult võimalikult vähe kinni pidada, ja ujus rutemalt edasi, vastu tormi ja voolu.

Pika ja vaevarikka reisi järele läbi küllma vee oli ta peaaegu teisele poole kaldale pillirooni jõudnud, kui tihe hulk ujuvat jääd tal tee eest kinni pani. Lähedal kalda serval tegi tuul imelikku kohinat, mis näljase rebase ulgumisele sarnanes, ja röövis temalt kõik jõu ning julguse ning ta aeti hulk maad tagasi, enne kui ta end edasivoolavast takistusest vabastada suutis.

Jällegi hakkas ta ujuma, kuid pikkamisi — ikka rohkem pikkamisi ja kui ta viimaks kõrge pilliroo varju jõudis, olid ta liikmed kanged, ta viimane jõud otsas. Ta vahiva, väikene süda hakkas vajuma ja tal oli ükskõik, kas rebane teda ootas või mitte.

Pilliroost jõudis ta veel õnnelikult läbi, aga salaliste kasvude ja väätide keskel jäi ta vähehaaval ikka nõrgemaks, jalad ei kannud teda enam maa poole ja jää, mis ta ümber end kuhja ajas, tegi talle edasisaamise võimatuks.

Kangenud liikmed ei kuulunud enam sõna, väikene, udusulgedega kaetud nina ei liikunud enam närvilikult edasi-tagasi ja ustavad, pruunid silmad vajusid kinni igaveseks uneks.

Tuttkõrv oli tagaajaja esimese kallaletungimise eest põgenenud ja kui ta ehtmatusest jälle veidi toibunud, tuli ta joostes tagasi, et verivaenlast eksiteele juhatada ja sellega vaest ema aidata.

Teel puutus ta vana rebasega kokku, kui see parajasti teisele poole tiigi ääre läks, meelitas ta ära eemale ja jättis ta, verise haavaga pääs, vastu traataeda maha.

Siis tuli ta kalda juure, otsis ja nuuskis ümber, aga kõik ta otsimine oli asjatu, — ema ei olnud kusagil leida. Ta ei näinud teda enam iialgi ja keegi ei võinud talle ütelda, kuhu ema oli läinud, kuhu ta oli jäänud, sest ta magas oma viimast und oma sõbra — vee — raudses kaisus, mis midagi välja ei lobise.

(Lõpp.)

KEELELISED MÄRKUSED.

Joh. Aavik.

10

34. Neid kysimusi ei peetud tähtsateks — tähtsaks. — Translatiiv (-ks) võib teatavais juhtumises olla ka ainsuses, kuigi sõna, mille kohta see käib, on mitmuses: „nad said rikkaks“ (mitte „rikasteks“), — „me jäime haigeks“ (mitte „haigeteks“) — „nad mõisteti õigeks“ — „kui suuremaks kasvamine“ jne.

Samuti siis ka: „neid kysimusi ei peetud nii tähtsaks (mitte „tähtsateks“).

Ometi on uuemal ajal kalduvus ilmud siin mitmust tarvitada: „neid kysimusi ei peetud nii tähtsateks“ — „nad muutusid väga närvilikkuks“ (pro „närvilikuks“). Hiljuti lugesin „Päevalehes“ (1924, nr. 116, 2, 5) lause, mis pääle tarbetuma mitmuse sisaldab veel kahekordse komparatiivi vea: „Elu näitab, et õhtuse hariduse tingimused muutuvad ikka enam soodsamateks“ — peaks olema: „... muutuvad ikka soodsamaks“ (ka „enam“ on tarbetu).

See kalduvus mitmust tarvitada, see nii-ütelda mitmus-tõbi on nähtavasti tulnud mingisugusest teoretiseerimisest, sest arvatakse mitmus siin õigemaks ja loogilisemaks. Ometi peaks sellest loobuma, sest kui kord elav rahvakeel siin lubab

ainsust, siis tuleb seda võimalust otse tervitada. Sest mitmus on eesti keeles mitmeti kohmakas — teeb sõna pikemaks, i-mitmus jälle ei ole igast sõnast kergesti moodustetav.

Mitmus on miisuguseil korral siiski, kui omadussõna on nagu järgneva, aga väljajäetud nimisõna ees või kui omadussõnale tahetakse anda enam iseseisev, peaaegu nimisõnaline tähendus: „Õpilased jagunevad häädeks, keskmisteks ja nõrkadeks (s. o. õpilasteks)“ — „neid loomi loetakse ka kahepaikseiks“ jne.

Samuti ärgu tarvitetagu ka nimisõnu asjata mitmuses, kus ka ainsus võimalik: „nad astusid selle seltsi liikmeiks (parem liikmeks)“.

34-a. H a r j u t u s l a u s e. — Nydd seame kokku yhe lause, mis sisaldab 16 mõningaid eelmises paragrahves läbivõetud vigu: „Tundsite teie endid selle läbi enam õnnelikumatenas?“ — Siin paneme tähele järgmisi vigu: 1) mitte „tundsite teie“, vaid „tundsite te“; 2) mitte „tundsite te“; (saksapärase kysimislause), vaid „kas tundsite te“; 3) mitte „kas tundsite te“ (saksapärase sõnade kord), vaid „kas te tundsite“; 4) mitte „kas te tundsite“ (tarbetu „te“), vaid pigem „kas tundsite“; 5) mitte „selleläbi“, vaid „seeläbi“; 6) tarbetu „enam“ (kahe-

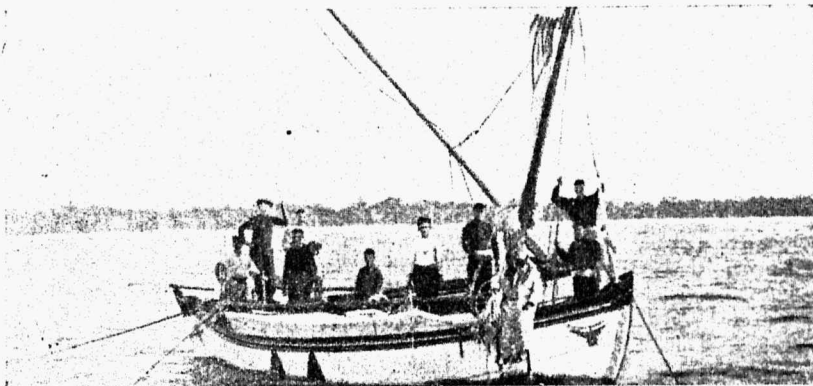
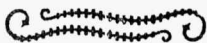
hordne komparatiiv); 7) -na asemel pigem -ks (sõna „tundsit“ rektioonina): „õnnelikumateks“; 8) pigem i-mitmus: „õnnelikumaiks“; 9) parem ainsus „õnnelikumaks“ (vaata 32). Seega kujuneb parandet lause:

„Kas tundsit endid seeläbi õnnelikumaks?“

35. ta keeldus selles — sellest. — Huvitav rektiooniviga esines hiljuti „Kevadikus“ (a.

1924, nr. 1., lk. 5): „milles keelduda“ — „magusas järelsöögis keeldumises“. Siin peab tingimata olema: „millest keelduda — magusast järelsöögist keeldumises“. Viga on nähtavasti tekkinud vene keele mõjust, kus on vastav rektioon.

Imestada tuleb, missuguseid vigu yldse pähe tuleb teha. Tõepoolest, leidlikkus keelevigade tegemise alal on Eestis suur.

Käsnadeõngitsejate paadist laskub tuuker merepõhja.

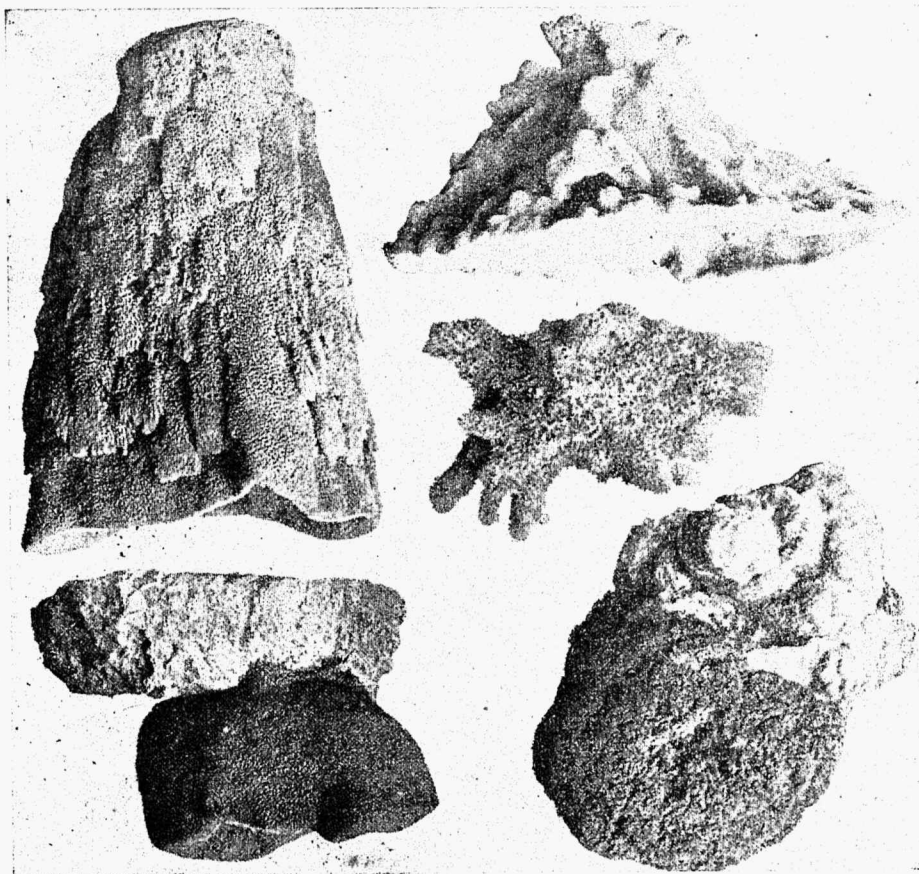
K Ä S N.

Lihtne pesükäsn on harilik asi, kuid ainult vähesed inimesed teavad tõesti, mis ta on; suurem hulk aga arvab valesti, et see on mingisugune merirohi. Keegi õpetlane arvas, käsnad olevat merevahust sünninud, keegi teine mõtles, nad olevat ussikeste majad, mida ussid endale samuti ehitada, nagu mesilased kargi ja vaablased rakkusid, kuna kolmas vastu vaidles, nad olevat pool-loomad, pool-linnud. Tõsiasi on aga, et käsnad on tõesti alamat seltsi loomad.

Loomad on jagatud kahte suure klassi — ühed, kes seisavad koos ainult rakust, ja teised, kes koosnevad rohkem kui ühest rakust. Käsnad kuuluvad selle teise klassi

kõige alama liigi hulka. Käsn, sel kujul nagu meie teda pesemiseks tarvitame, kujutab enesest pelmet, sarvist osa, mis skeletiks, või luukereks on, ning seda katab ja hoiab koos protoplasma, millest ka käsna kuju oleneb. Skelett on sarnasel viisil ehitatud, et ta oma pinnal lõpmatu hulga suuri ja väikesi augukesi või suukesi omab. Neist algavad kaanalikesed, mis käsna risti ja põigiti läbi lõikavad. Välisel käsna pinnal on väikesed, sõrmesarnased näpitsad, mis üheskoos edasi-tagasi liikudes veevoolu kaanalikestesse ning teisi augukesi mööda jälle välja juhivad. Sel viisil saab käsn endale merevees olevaid gaase ja toitu.

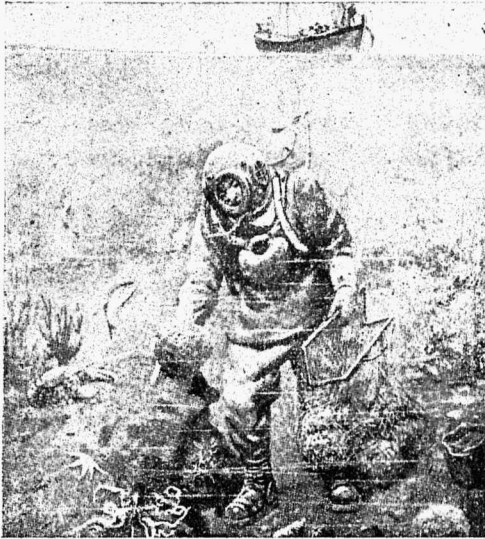
Suurem osa käsnu, mis pesemiseks ja

Mitmesugused käsna detüübid.

Floriidas kasvatatakse käsna kunstlikult. Väikesed käsna tüübid aetakse traadile, mis kahe posti külge madalas vees kinnitatakse. Kuue kuu pärast on käsna oma endisest kujust 6 korda suuremad. Mõnikord naelutatakse käsna tüübid ka tsementplaatide külge ja paigutatakse merre.

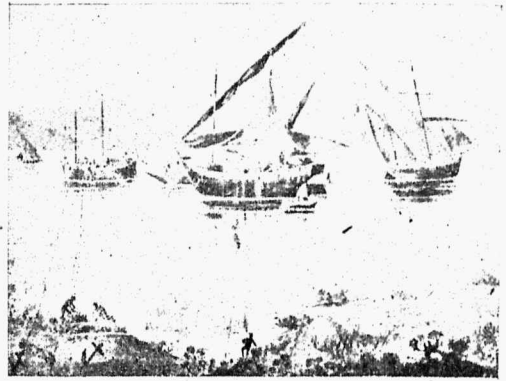
Tuuker, veekindlas kostüümis, laskub ookeani põhja ja korjab sääli käsnu, noppides neid kätega. Käsnaid paigutatakse selleks kaasa toodud võrgust korvi. Niipea, kui see täis, annab tuuker signaali nõõri abil märgi ülestõstmiseks. Veepinnal on näha laev, mis tuukri pää kohal edasi liigub. Tuukri edasiliikumise sihti vee all näitavad õhumullikesed, mis hingates läbi mütsi veepinnale tungivad.

arstimiseks tarvitatakse, tuuakse Türgi- ja Greekamaalt ning Floriidast.

Kuid on olemas päale pesukäsnaid veel tuhanded teised, mille skelett kõvemast lubjasarnasest aimest on, ja mis isesugused oma kuju, värvi ja suuruse poolest; iited nii väikesed kui nõõpnõelapää, teised mehe-

Suured, kätega nopitud käsnaid kaldale toodud. Mõnel tuukril on viis kahvliga neid merepõhjast kiskuda, kuid selle läbi rikutakse käsnaid ja kaotavad oma müügihinnast.

Tuukrid vee all töös — Lääne-Indias. Mehed, kes kannavad veekindlaid kummist riideid, võivad viibida tundide viisi vee all. Pildil näeme ka meest, kes laskub alla paadist kõit pidi kummirieteta. Ta võib ainult mõne minuti sügavuses viibida.

piikkused, mõned puu, mõned lehvik, mõned tassid ja korvi sarnased, lumivalged, punased, kollased ja sinised.

Iseäranis ilusaks peetakse n. n. „Veenuse korvi“, mis oma nime on saanud peenelt, üksikute niitude sarnaselt läbipõimitud vaasi või korvi kujust.

Sellesse liiki kuulub ka siintoodud käsnaid tüüpide seast parempoolne alumine saledam ja suurem käsna.

Ehk küll käsnaid pole mitte lihtsalt veeloomade meisterdatud eluhooned, pakuvad niisugused mitmekesiste vormidega käsna-haruldused ometigi tihti asupaika, niihästi kaladele kui ka mitmet liiki merivähkadele ja teistele parasiteerivatele elukatele.

Turule saatmiseks harilikude pesukäsnaid ümbertõõtamine sünnib juba Lääne-Euroopa suurtes tehastes, pääasjalikult jällegi Inglismaal, kuhu nad toodakse tooresainena. Sääli pestakse nad mitmekordselt, aetakse läbi pressi, kuivatatakse põhjalikult, lõigatakse käsitsi parajaks tükkideks, ja käivad üldse enne läbi igasugused imelikud staadiumid, enne kui lõpuks meile tuttavas kujus meid iga hommikul esimesena teretada pesukausi kõrval.

Käsnaid tarvitamine on väga levinud nende omapäraste surnukehade odavuse, vastupidavuse ja praktilikkuse pärast. Ka meil Eestis on ta vägagi kodune.

Pääle pesemist pannakse käsnaid kuivama, lõigatakse nad parajateks tükkideks ja saadetakse selle järele kõigisse maailmajagudesse.

Kaanepilt.

Seekordne kaanepilt ei ole, nagu seni harilik, mõnelt vikerkaarlastele sõbralikult noorelt kodumaa kunstiõpilaselt, vaid on valmistatud Inglise kunstniku E. G. Craig'i poolt, kuigi mitte just „Vikerkaarele“. Ometigi sobib selle aine kokku siinsamas toodud H. N-i „Oma nurga“ jutukese ainega, nii et Inglise kunstnikku paraku noore vikerkaarlase jutu illustreerijaks oleme asetanud. Miks siis mitte, Inglismaa mets ei ole lullelisem meie omast; ka säääl valab kuu hõbedat, kõiki piirjoni hävitades, säääl samuti seisab mets sirge ja tume, et õudne on sinna sisse sammuda, kuigi ta veetleb, ehk küll ähvardab. Ja valge linik, mis nagu metsaveerul vilksataks, näise elava kuju võtnud põõsastik, need olevused elutsevad ka meil, kuigi mitte just igakord selles vanaaegses, rüütlimuistses seelikus-krinoliinis, milles neid käesolev pilt kujutab. Craigi pildis elab tükk vana muistses aega metsa luules üles ärganult ja omi õrnu piirjoni kuu hõbedas kastes. Naudime muinasjuttu.

Tähtülesanne.

A a a B d d d e e e e e e e Neist tähtdedest tuleb
 H H I i i i i kokku seada
 i K K K k k L l l m m kaheksa
 n n n n o P R r r r r „Vikerkaare“
 S s s s s ülesannete
 T t t t t U u lahendaja nime. Kui see
 u u u u u v öieti tehtud on, peab esimese
 v v ä ö ö rida ülevalt alla lugedes andma Eesti ärkamisaja lauliku nime.

Ülesande lahendus:

- Võru.
- Inglise.
- Kalkutta.
- Euroopa.
- Ruhno.
- Kolumbia.
- Amsterdam.
- Araabia.
- Room.

Eesti ajakiri: Vikerkaar.

Geograafilise tähtsõituse „Vikerkaares“ nr. 29 lahendasid õieti: Algaja, Tall.; E. Hinn, Tall.; P. Gutmann, Paidest; Väike Teele, Pranglist; Jaan Laarmann, Pärnust; M. Bachman, Kadrinast; Dollarmiljon, Tall.; K. Kajak, Vändrast; Kullisilm, Tall.; Truu Vikerkaarlane, Tall.; A. R., Uusnast.

Neile, kes naerda soovivad.

Leidis nõu.

Em a: Peeter, sa ei tohi täna ujuma minna, hommikul valutas sul kõht!

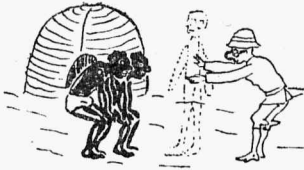
Peeter: Armas ema, ehk lubad siiski: ma ujun selili!

Kirjakast.

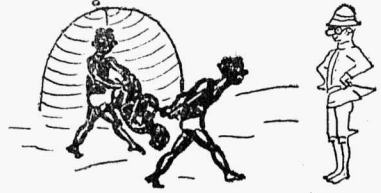
H. T-berg, Lelle; A. Rebane, Elva: Teie pildid on väheke nõrgavõitu joonistusega avaldamiseks. Une Tõnu: Ei, Une Tõnu! Need kaks viimast nalja ei lähe „Vikerkaare“. Neid tunnevad juba liig paljud, muuseas ka „Vikerkaare“ toimetuse juba ammu.

Professor Kirjatarga teaduslik reis Ekvatoriaal-Aafrikasse.

(Lõpp.)

1) Et professor neegritega nende keeli mõttevahetusse astuda ei suutnud, otsustas ta Euroopasse tagasi sõita neegri keele õppimiseks. Käsikeele abil seletas ta neegritele, et ta kedagi juhiks vajab.

2) Neegrid läksid ning tulid tunni aja pärast, kandes seotud meest. — Sest nad arvasid, et valge jumal tahab süüa. „Südantliigutav on neegrite ohvrimeelsus teaduse kasuks — nad arvasid vist, et mina inimest vajan anatoomiliste katsete otstarbel“ — mõtles ta.

3) Professor vabastas neegri sidemeist ja hakkas temale seletama, kuhu ta reisida tahab. „See on Aafrika,“ ütles ta liivale joonistades, „siin oleme praegu.“

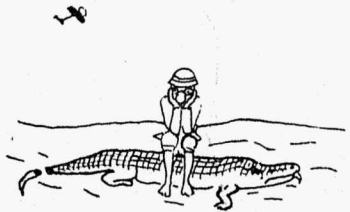
4) Aafrikast lahkudes sõidan Itaaliasse.

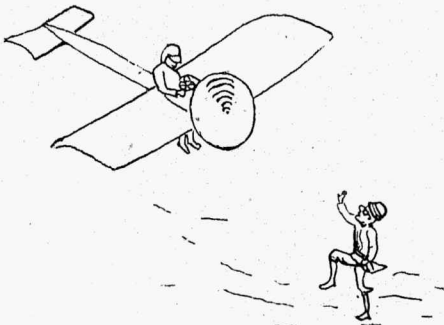
5) ning Itaaliast Saksa-
maale, mis minu isamaa
on ja kus mina ülikooli
juures ausalt juba 30 aastat
oma elust olen teadusele
pühitsenud.“

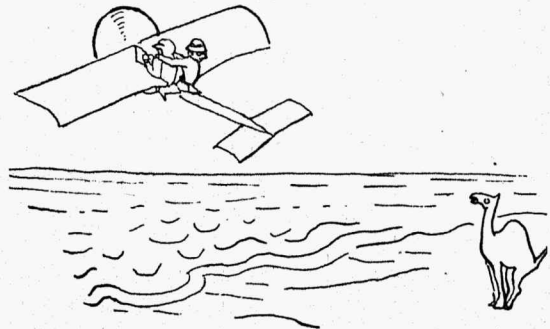
6) Neeger kadus ning ilmus kahe päeva pärast imeliku koormaga — hobusepää, säärega saapa ja kanaga.

7) „Oh, minu jülikurb saatus, „mõtles ta melankoolselt, surnud krokodilli keha pääle istudes, „mis minust saab? Neegrid on rumal rahvas, kes isegi Saksa keelt ei oska.“
Kuid abi oli lähedal.

8) Ilmus aeroplaan lenduriga, kelle ülesanne oli professorit oma isamaale tagasi tuua.

9) Äralendava professori viimane mulje Aafrikast oli vana kaamel, kes oli nii kurb nagu oma kõige lähema sugulase ärasõidul.